

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ในการดำเนินคดีอาญาองค์กรทุกฝ่ายในกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล จะต้องร่วมมือกันในการค้นหาความจริงในคดี ภายใต้การตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างองค์กร เพราะคดีอาญาเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย และเสรีภาพของประชาชน ซึ่งหากการค้นหาความจริงในขั้นตอนการสอบสวนและขั้นตอนการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการได้มีการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างเพียงพอ ย่อมส่งผลให้มีการดำเนินคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การไต่สวนมูลฟ้อง เป็นขั้นตอนหนึ่งของการดำเนินคดีอาญาในชั้นศาล เพื่อตรวจสอบการทำงานระหว่างองค์กรว่ามีความละเอียดรอบคอบในการค้นหาความจริงและการพิจารณาสั่งคดีหรือไม่ อีกทั้งยังเป็นหลักประสิทธิเสรีภาพของจำเลยซึ่งเป็นประชาชนในคดีมิให้ถูกกระทบกระเทือนสิทธิได้โดยง่าย จากการถูกควบคุมตัวในระหว่างการพิจารณาคดี การไต่สวนมูลฟ้องจึงเป็นมาตรการตรวจสอบและถ่วงดุลของพนักงานอัยการที่กระทำโดยศาล

ระบบกฎหมายของประเทศเยอรมนีให้ความสำคัญกับการค้นหาความจริงของศาลเป็นอย่างมาก โดยการให้อำนาจศาลในการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีด้วยตนเอง (Inquisition principle)¹ ซึ่งมีลักษณะการค้นหาความจริงที่มีลักษณะเหมือนกันกับการพิจารณาคดีอาญาในระบบกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส โดยแต่เดิมนั้นระบบการตรวจสอบคดีก่อนการพิจารณาของประเทศเยอรมนีมีองค์กรศาลทำหน้าที่ตรวจสอบคดีต่างหากจากศาลที่พิจารณาคดี เมื่อศาลพิจารณาฟ้องของอัยการแล้วเห็นว่าคดีมีมูลพอที่ศาลที่พิจารณาคดีจะรับฟ้องได้ คดีจะถูกส่งให้แก่ศาลที่มีอำนาจเพื่อพิจารณา กล่าวคือมีผู้พิพากษาไต่สวนคอยทำหน้าที่ตรวจสอบคดีแยกต่างหากออกจากศาลที่ทำหน้าที่พิจารณาคดี แต่ปัจจุบันนี้ระบบการตรวจสอบคดีก่อนการพิจารณาของประเทศเยอรมนีมีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากอดีตอย่างมาก ระบบการตรวจสอบคดีโดยผู้พิพากษาไต่สวนได้ถูกยกเลิกไป และใช้ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าว

¹ Howard D Fisher. (2002). *The German Legal System and Legal Language* (3rd Edition). p. 175.

เครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้ศาลเชื่อได้ว่าคำฟ้องของอัยการที่ยื่นฟ้องยังศาลมีมูลคดีที่จะเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดคือ คำฟ้องและสำนวนการสอบสวน กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมนีกำหนดไว้ว่า คำฟ้องที่จะยื่นต่อศาลนั้นจะต้องระบุชื่อผู้ถูกต้องข้อหา เวลา สถานที่ สิ่งที่สำคัญในการกระทำความผิด อีกทั้งจะต้องระบุพยานหลักฐานและสรุปสำนวนการสอบสวนที่สนับสนุนว่าผู้ถูกฟ้องได้กระทำความผิดตามข้อหาที่ฟ้อง²

เมื่อศาลได้รับคำฟ้องและเอกสารประกอบคำฟ้องจากอัยการแล้ว ศาลจะพิจารณาข้อเท็จจริงจากคำฟ้องและสำนวนการสอบสวนที่ประกอบด้วยเอกสารต่างๆ โดยกฎหมายให้อิสระแก่ศาลในการมีคำสั่งใดๆ โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้คำร้องของอัยการที่ปรากฏอยู่ในคำฟ้อง³ ศาลสามารถเปลี่ยนข้อหาที่อัยการฟ้องหากเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ศาลได้รับจากการตรวจสอบคดีแตกต่างจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำร้อง (motion) ของอัยการ

การกลั่นกรองคดีของศาลก่อนประทับฟ้องในประเทศเยอรมนีเป็นระบบที่ไม่มีศาลทำหน้าที่ตรวจสอบคดีไว้โดยเฉพาะ อย่างเช่นของประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ หรืออเมริกา ดังนั้น ระบบการฟ้องคดีอาญาของประเทศเยอรมนีจึงให้ความสำคัญกับคำฟ้องเป็นอย่างมากเพื่อที่ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบคดีจะได้พิจารณาว่าคดีของโจทก์ที่นำมาฟ้องนั้นมีมูลคดีหรือข้อเท็จจริงที่จะเชื่อได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ คำฟ้องจึงต้องมีรายละเอียดของข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายพอสมควรพอที่จะทำให้ศาลเกิดความมั่นใจที่จะประทับฟ้อง อีกทั้งจะต้องแนบสำนวนการสอบสวนของตำรวจและอัยการเป็นเอกสารประกอบคำฟ้องอีกด้วย

การกลั่นกรองคดีก่อนการพิจารณาโดยศาลของประเทศฝรั่งเศส หรือการไต่สวนคดีชั้นเตรียมฟ้อง มีรูปแบบที่แยกหน้าที่ของศาลที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบออกจากหน้าที่ของศาลที่พิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ตรวจสอบคดีจะไม่สามารถทำหน้าที่พิจารณาคดีที่ตนเองตรวจสอบได้ การตรวจสอบของศาลจะพิจารณาจากสำนวนการสอบสวน และศาลสามารถทำการสอบสวนคดีได้อย่างกว้างขวางเพื่อพิจารณาถึงมูลคดีที่อัยการนำมาฟ้องว่ามีมูลพอที่ศาลจะประทับฟ้องคดีดังกล่าวไว้พิจารณาหรือไม่

การกลั่นกรองคดีของศาลก่อนการพิจารณาคดีของประเทศฝรั่งเศสเป็นไปเพื่อตรวจสอบประเมินคุณค่าของพยานหลักฐาน ตลอดจนรวบรวมพยานหลักฐานในคดีที่เป็นความผิดประเภท *délit* หรือ *crime* เพื่อพิจารณาว่าพยานหลักฐานมีเพียงพอที่จะฟ้องร้องผู้ต้องหาต่อศาลเขต

² The German Code of Criminal Procedure. Art. 200.

³ The German Code of Criminal Procedure. Art. 206.

อำนาจหรือไม่ และป้องกันมิให้คดีที่มีพยานหลักฐาน ไม่เพียงพอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล อีกทั้งเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา เนื่องจากว่าคดีอาญานั้นเริ่มต้นจากการสอบสวนเบื้องต้น โดยตำรวจที่มีอำนาจสอบสวน หรือโดยอัยการมาแล้ว แต่องค์กรดังกล่าวถือว่าเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในฝ่ายบริหาร กฎหมายจึงกำหนดให้ฝ่ายตุลาการมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของการสอบสวนเบื้องต้นดังกล่าวที่ฝ่ายบริหาร ได้ดำเนินการ จึงได้กำหนดให้มีผู้พิพากษาไต่สวน (Examining Magistrate หรือ Juge d'instruction) เพื่อทำการสอบสวนคดีชั้นเตรียมฟ้อง (Instruction preparation) เมื่อผู้พิพากษาไต่สวนได้ทำการไต่สวนคดีเสร็จแล้ว ผู้พิพากษาไต่สวนมีอำนาจส่งฟ้องจำเลยต่อศาลที่มีเขตอำนาจตัดสินคดี หรือส่งไม่ฟ้องจำเลยและปล่อยตัวจำเลยไป ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ใช้กับการกระทำความผิดอาญาประเภท *délit* และ *crime* เท่านั้น โดยเฉพาะกรณีความผิดประเภท *crime* กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบังคับให้ต้องขอให้ศาลทำการไต่สวนทุกคดี⁴

ระบบการกั้นกรองคดีในประเทศฝรั่งเศสมีเครื่องมือในการกั้นกรองอยู่ 2 ประเภทคือ

- 1) ผู้พิพากษาไต่สวน
- 2) ศาลอุทธรณ์ไต่สวน

บทบาทของศาลในประเทศเยอรมนีมีลักษณะเหมือนบทบาทของศาลในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งกำหนดให้ศาลมีบทบาทอย่างสูงในการค้นหาความจริง ศาลถือเป็นองค์กรที่มีบทบาทที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาคดีอาญา ส่วนคู่ความนั้นเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือศาลในการค้นหาความจริงเท่านั้น ศาลจะทำหน้าที่ควบคุมการพิจารณาคดี การไต่สวนผู้ถูกกล่าวหา และทำหน้าที่ค้นหาพยานหลักฐาน ศาลมีอำนาจอย่างกว้างขวางในการให้ได้มาซึ่งความจริงทั้งหมดของคดีและมีอำนาจค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญเพื่อให้ได้มาเพื่อประโยชน์ในการตัดสินคดี⁵ โดยจะไม่พิจารณาเฉพาะพยานหลักฐานที่โจทก์หรือจำเลยเสนอเท่านั้น ผู้พิพากษาสามารถค้นหาความจริง (facts of the case) ได้ทั้งจากภายใน (internal) และภายนอก (external) ของคดีที่ฟ้องร้อง⁶ ซึ่งจะต่างจากระบบการค้นหาความจริงในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาอย่างชัดเจนที่ศาลจะต้องวางตัวเป็นกลางโดยการพิจารณาพยานหลักฐานที่โจทก์และจำเลยนำสืบเท่านั้น

⁴ Andrew West, Yvon Desdevises, Alain Fenet, Dominique Gaurier, Marie-Clet Heussaff and Bruno Levy. (1998). *The French Legal System* (2 rd Edition). p. 234.

⁵ Ibid. p. 234.

⁶ The German Code of Criminal Procedure, Art. 238.

⁷ The German Code of Criminal Procedure, Art. 244 (2).

⁸ Nigel G. Foster. (1993). *German Law & Legal System*. p. 185.

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกระบวนการไต่สวนมูลฟ้องเพื่อถ่วงดุลความผิดในคดีอาญาอยู่ 2 รูปแบบด้วยกัน คือ การไต่สวนมูลฟ้องของ Magistrate (preliminary hearing) กับกระบวนการถ่วงดุลคดีโดย Grand Jury ดังต่อไปนี้

1) การไต่สวนมูลฟ้องของ Margistrate (preliminary hearing) เป็นกรณีที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีแบบ information หมายถึง คำฟ้องเป็นลายลักษณ์อักษรที่บรรยายการกระทำ ความผิดของจำเลยในคดีอาญา ข้อหา และความผิดตามกฎหมายที่รัฐประสงค์จะให้ลงโทษ มลรัฐส่วนใหญ่ที่ใช้การฟ้องคดีอาญาแบบ information จะกำหนดให้อัยการต้องนำคดีไปไต่สวนมูลฟ้องในคดีความผิดอาญาร้ายแรงก่อน (preliminary hearing) ซึ่งมักจะทำในศาลแขวงที่เรียกว่า Margistrate's Court ในขั้นตอนของการไต่สวนมูลฟ้องนี้ ไม่มีข้อห้ามจำเลยให้การ นอกจากนั้น จำเลยยังมีสิทธิที่จะมีทนายความ มีสิทธิในการซักค้านพยาน และมีสิทธินำพยานเข้าสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ นอกจากนี้ จำเลยสามารถจะคัดค้านคำสั่งของศาลให้ส่งตัวจำเลยมาศาลได้ ด้วยการขอให้ยกฟ้องหรือยกเลิก information หากเกิดจากความเข้าใจผิดในกฎหมายสารบัญญัติหรือเกิดจากการพิจารณาคดีที่ผิดพลาด

2) กระบวนการถ่วงดุลคดีโดย Grand Jury ตาม The Fifth Amendment ของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา บัญญัติว่า การฟ้องคดีอาญาความผิดร้ายแรง (felony) ต้องมีคำสั่งอนุญาตให้ฟ้องคดีโดยคณะลูกขุนใหญ่ หมายความว่าเฉพาะคดีอาญาความผิดร้ายแรงเท่านั้นที่จะต้องมีการสั่งอนุญาตให้ฟ้องของ Grand Jury ส่วนคดีอาญาความผิดเล็กน้อย (misdemeanor) พนักงานอัยการไม่ต้องนำคดีไปไต่สวนมูลฟ้องโดยคณะลูกขุนใหญ่ โดยทฤษฎีแล้ว การไต่สวนมูลฟ้องโดยคณะลูกขุนใหญ่ถือเป็นการให้หลักประกันอย่างหนึ่งแก่ประชาชน ที่จะให้ตัวแทนของประชาชน มีอำนาจเข้ามาตรวจสอบการใช้อำนาจในการดำเนินคดีของรัฐ กล่าวคือ ให้ราษฎรมีอำนาจในการตรวจสอบการใช้อำนาจของตำรวจและอัยการในการฟ้องคดีอาญา บุคคลที่จะอยู่ในห้องพิจารณาของ Grand Jury ในขณะที่ไต่สวนคดีได้คือบุคคลที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น การที่กระบวนการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของคดีโดยคณะลูกขุนใหญ่ ผู้ต้องหาแม้จะเข้าร่วมได้ แต่ก็ไม่มีสิทธิที่จะนำเสนอพยานหลักฐาน หรือซักค้านพยาน ก็เพราะโดยทฤษฎีเชื่อว่า คณะลูกขุนเป็นตัวแทนของประชาชน ไม่ใช่เป็นคู่ความในคดี รูปแบบการดำเนินการจึงไม่เป็นระบบกล่าวหาหรือระบบปฏิปักษ์ (accusatorial or adversary system)

ประเทศไทยแต่เดิมก่อนมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีการไต่สวนความอาญาในศาลโปรติสกา มีวัตถุประสงค์เพื่อวินิจฉัยในเบื้องต้นว่าคดีมีมูลพอที่จะรับไว้พิจารณาต่อไปหรือไม่ ต่อมาได้มีกฎหมายยกเลิก พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลโปรติสกา เป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 โดยกำหนดให้การฟ้องคดีต่อศาลแขวงจะต้องมีการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญาทุกคดี ทำให้ศาลแขวงเป็นศาลไต่สวน แต่ต่อมากฎหมายให้

ยกเลิกการไต่สวนมูลฟ้องในศาลแขวง เพราะเห็นว่าจะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยล่าช้า ขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้ศาลแขวง ที่รับพิจารณาคดีเล็กน้อย พิจารณาคดีเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ในปัจจุบัน การฟ้องคดี ในศาลแขวง ไม่มีการไต่สวนมูลฟ้องอีก และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 162 (2) ได้บัญญัติว่า การไต่สวนมูลฟ้องคดีอัยการเป็นโจทก์ให้อยู่ในดุลพินิจของศาล ที่จะสั่งไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ก็ได้ ซึ่งในทางปฏิบัติศาลจะไม่สั่งไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ เพราะเห็นว่า การฟ้องคดีของพนักงานอัยการ ผ่านการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และพิจารณาสั่งฟ้องของพนักงานอัยการแล้วกฎหมายจึงกำหนดให้เป็นดุลพินิจของศาลว่าจะไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ก็ได้ แต่การที่กฎหมายบัญญัติห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีโดยไม่มีการสอบสวนกับการที่พนักงานอัยการฟ้องคดีศาลจะต้องสั่งไต่สวนมูลฟ้องก่อนหรือไม่ก็ได้ จึงทำให้ความสำคัญของการสอบสวนเด่นชัดเข้ามาแทนที่การไต่สวนมูลฟ้อง นอกจากนี้ในทางปฏิบัติการสั่งคดีของพนักงานอัยการจะเป็นไปตามสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน เพราะอัยการไม่มีหน้าที่สอบสวน แม้จะมีกฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติมได้ แต่ก็เป็นการสั่งให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมเอง โดยพนักงานอัยการไม่มีส่วนร่วมในการสอบสวน จึงยังไม่เป็นหลักประกันเพียงพอต่อการอำนวยความยุติธรรม ว่าคดีที่พนักงานอัยการฟ้องจะมีมูลเพียงพอที่ศาลจะลงโทษจำเลยผู้กระทำความผิดได้ เนื่องจากการดำเนินคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงาน มีการแบ่งแยกอำนาจสอบสวนและอำนาจฟ้องคดีออกจากกันอย่างเด็ดขาด ซึ่งแตกต่างกับประเทศเยอรมนีและประเทศฝรั่งเศสที่กระบวนการสอบสวนและฟ้องร้อง เป็นกระบวนการเดียวกัน ทำให้การดำเนินคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

หากพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดให้มีการไต่สวนมูลฟ้องคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ก็เพื่อเป็นการถ่วงดุลว่าคดีมีมูลเพียงพอที่จะรับไว้พิจารณาต่อไปหรือไม่ และเป็นการถ่วงดุลการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงาน คือพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ โดยศาลซึ่งเป็นองค์กรตุลาการเข้ามาทำหน้าที่ถ่วงดุลการฟ้องคดีก่อนประทับฟ้องไว้พิจารณา และเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่โดยองค์กรอื่น เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจ หรือถ่วงดุลอำนาจมิให้องค์กรใดใช้อำนาจเกินขอบเขต หรือโดยไม่ชอบ ผลของการตรวจสอบ โดยองค์กรภายนอกที่จะทำให้มีผลต่อการดำเนินการต่างๆ ในทางคดี ซึ่งจะเป็นกลไกให้องค์กรผู้ใช้อำนาจระมัดระวังในการใช้อำนาจมากยิ่งขึ้น⁹

⁹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2551). “การตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.”

กระบวนการได้สวนมูลฟ้องซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของบุคคล แต่ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์นั้น ศาลละเอียดที่จะไม่สั่งให้มีการได้สวนมูลฟ้อง อาจเป็นเหตุให้สิทธิเสรีภาพของบุคคลถูกระทบกระเทือนจากการมิได้ตรวจสอบถ่วงดุลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร แต่ละฝ่ายเสียแต่ในเบื้องต้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

การดำเนินคดีอาญา จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความยุติธรรมต่อเมื่อองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมต้องร่วมกันตรวจสอบและค้นหาความจริงแห่งคดี โดยเฉพาะการตรวจสอบโดยองค์กรศาล ที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงคือการได้สวนมูลฟ้องคดีอาญาในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ก่อนที่ศาลจะประทับฟ้องไว้พิจารณา เนื่องจากการได้สวนมูลฟ้องเป็นมาตรการควบคุมกลั่นกรองฟ้องของพนักงานอัยการเบื้องต้นก่อนที่จะประทับฟ้องไว้พิจารณา เพราะการฟ้องคดีของพนักงานอัยการมีเพียงคำฟ้องเท่านั้นจะไม่แนบสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนมาพร้อมคำฟ้อง ทำให้ศาลไม่มีสำนวนประกอบพิจารณาชั้นได้สวนมูลฟ้อง ทำให้การได้สวนมูลฟ้องของศาลไม่มีข้อมูลแห่งคดีเพียงพอที่จะวินิจฉัยเบื้องต้นว่าจำเลยกระทำผิดหรือไม่ แต่ประเทศไทยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้เป็นดุลพินิจศาลที่จะได้สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์เพราะเหตุว่ามีการตรวจสอบโดยองค์กรพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมาแล้วจึงไม่จำเป็นต้องได้สวนมูลฟ้อง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ศาลไม่สั่งได้สวนมูลฟ้อง และอีกประเด็นที่สำคัญ คือ วัฒนธรรมองค์กร หากศาลสั่งได้สวนมูลฟ้องคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์อาจสร้างความไม่พอใจให้พนักงานอัยการ จึงเป็นความเกรงใจที่ผิดที่ศาลจะไม่สั่งได้สวนมูลฟ้องคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ จึงทำให้ขาดการตรวจสอบกลั่นกรองฟ้องเบื้องต้นโดยองค์กรศาล ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะเพื่อนำไปสู่แนวทางและวิธีการในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1) เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดไว้ในมาตรา 162 (2) ว่า “ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องได้สวนมูลฟ้องแต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ได้สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้ จะเห็นว่าได้ว่ากฎหมายกำหนดให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะสั่งให้ได้สวนมูลฟ้องหรือไม่ก็ได้” ซึ่งทางปฏิบัติศาลก็จะไม่สั่งได้สวนมูลฟ้อง ผู้เขียนเห็นว่าศาลควรจะสั่งให้มีการได้สวนมูลฟ้องในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ เพื่อเป็นการกลั่นกรองคดีก่อนประทับฟ้องไว้พิจารณา โดยเฉพาะในคดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ เช่น ความผิดฐานเป็นกบฏ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 113 ความผิดฐานก่อการร้าย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 135/1-135/4 หรือคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 หรือคดีที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ 5 ปี เป็นต้น เพราะเนื่องจากคดีเหล่านี้ เป็นคดีที่มีอัตราโทษสูง และต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการสอบสวนหรือในการสั่งฟ้องคดี ดังนั้นศาลจึงควรมีบทบาทร่วมค้นหาความ

จริงกับเจ้าพนักงานของรัฐ เบื้องต้นก่อนรับคดีไว้พิจารณา เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่ตกเป็นจำเลย

2) การบรรยายฟ้องของในปัจจุบัณนั้นเป็นการบรรยายฟ้องให้ครบองค์ประกอบความผิดเท่านั้น โดยไม่มีข้อเท็จจริงในทางคดีให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบอย่างเพียงพออาจจะส่งผลกระทบต่อความเข้าใจในฟ้องของผู้ถูกกล่าวหาได้เพราะกว่าผู้ถูกกล่าวหาจะสามารถเข้าใจข้อเท็จจริงที่ตนถูกฟ้องได้ก็อาจจะอยู่ในชั้นพิจารณาของศาล ทำให้สิทธิในการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหาถูกระทบกระเทือนเป็นอย่างมาก ในขณะที่การบรรยายฟ้องของประเทศเยอรมนีนั้นเป็นการบรรยายฟ้องถึงเรื่องราว ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมไปถึงรายละเอียดแวดล้อมในคดี การบรรยายฟ้องแบบนี้จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ และจากการบรรยายฟ้องแบบนี้ของเยอรมนีจึงไม่เกิดเรื่องฟ้องเคลือบคลุมได้เลย

เพราะในคำฟ้องคดีอาญาของประเทศเยอรมนี จะมีการกล่าวถึงพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในคดีด้วย เป็นการเปิดเผยอย่างสมบูรณ์ถึงคดีที่กล่าวหาตลอดจนพยานหลักฐานทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นพยานหลักฐานที่อัยการจะต้องทำการสอบถามในชั้นพิจารณา หรือพยานหลักฐานอื่นที่อัยการได้ทำการสอบถามแล้ว จะปรากฏอยู่ในรายชื่อของพยานหลักฐานในคำฟ้อง ด้วยกันทั้งสิ้น นอกจากนี้ คำฟ้องในคดีอาญาจะต้องปรากฏถึงผลการสอบสวน

ผู้เขียนเห็นว่า คำฟ้องถือเป็นส่วนสำคัญที่เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ศาลเกิดความมั่นใจในการที่จะประทับฟ้องไว้พิจารณา ดังนั้นการบรรยายคำฟ้องจึงควรให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อศาลจะได้ตรวจสอบค้นหาความจริงในคดี

3) หลักการดำเนินคดีอาญาใช้หลักการตรวจสอบ แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 171 ที่บัญญัติเกี่ยวกับการให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนและการพิจารณาเว้นแต่มาตรา 175 มาบังคับแก่การไต่สวนมูลฟ้องโดยอนุโลม และมาตรา 175 เป็นบัญญัติเกี่ยวกับการเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัย เมื่อกฎหมายบัญญัติลักษณะดังกล่าวจึงตีความได้ว่า ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องศาลจะเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยไม่ได้ ซึ่งน่าจะขัดต่อหลักการตรวจสอบ และการค้นหาความจริงในคดีอาญา เพราะทางปฏิบัติการฟ้องคดีของพนักงานอัยการจะมีเพียงแต่คำฟ้องอย่างเดียวโดยไม่ได้แนบสำนวนการสอบสวนมาพร้อมคำฟ้อง ทำให้ศาลไม่มีสำนวนประกอบการพิจารณาชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งทำให้จำเลยเสียเวลาในชั้นพิจารณาคดี และการดำเนินคดีเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 171 ดังนี้ “ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนและการพิจารณา มาบังคับแก่การไต่สวนมูลฟ้องโดยอนุโลม” จากการใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตราดังกล่าว จะมีผลให้ศาลสามารถเรียก

สำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยคดีได้ และเป็นการค้นหาความจริงแห่งคดีตามหลักการดำเนินคดีซึ่งใช้หลักการตรวจสอบ

4) การแถลงการณ์เปิดคดี เพื่อศาลจะได้ทราบคดีโจทก์ คือแถลงถึงลักษณะฟ้อง อีกทั้งพยานหลักฐานที่จะนำสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 171 ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนและการพิจารณาบังคับ แต่การได้สวนมูลฟ้องโดยอนุโลม การแถลงการณ์เปิดคดี ถือเป็นการค้นหาความจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย ว่าคดีมีมูลพอที่จะประทับฟ้องไว้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้หรือไม่

ผู้เขียนจึงเห็นว่า การกลั่นกรองคดีก่อนประทับฟ้อง เป็นเรื่องสำคัญที่ศาลต้องมีบทบาทในการตรวจสอบความจริงแห่งคดี และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ก็บัญญัติให้อำนาจศาลที่จะค้นหาความจริง ดังนั้น ศาลต้องกลั่นกรองคดี ไม่ใช่แต่คดีราษฎรเป็นโจทก์ แต่ควรจะใช้ดุลพินิจในการกลั่นกรองคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ด้วย เพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในการดำเนินคดี หากศาลกลั่นกรองคดีก่อนประทับฟ้อง ก็จะทำให้จำเลยได้รับการประกันสิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 40 บัญญัติรับรองไว้ อีกทั้งไม่ต้องเดือดร้อนจากการถูกฟ้องคดี และต้องถูกควบคุมตัวในระหว่างการพิจารณาคดี